Huizen van Hadassah

Huizen van Hadassah

Paul van der Loo

Schrijver: Paul van der Loo
Tekening voorkant: De tempel van Zerubbabel, getekend door Hadassa van der Loo
Coverontwerp: Hadassa en Paul van der Loo
ISBN: 9789403667904
© Paul van der Loo

Voor mijn dochter Hadassa

Als vader heb ik jou van alles meegegeven, bewust en onbewust, goed en minder goed, op tijd of juist te laat, altijd goed bedoeld maar soms toch anders overgekomen, maar altijd uit liefde voor jou.

Het belangrijkste in dit alles vind ik dat je je altijd thuis mag weten bij God. Hij is de volmaakte Vader. Ondoorgrondelijk, soms onbegrijpelijk, maar altijd vol liefde voor jou.

In het verhaal heb ik daarvan iets willen weergeven. Het is natuurlijk mijn interpretatie en invulling van een stukje Bijbelse geschiedenis, maar lees, onderzoek het en houd vast aan wat goed is.

Je komt in dit verhaal een aantal Aramese en Hebreeuwse woorden tegen die achter in het boek verduidelijkt worden.

En je vindt daar per hoofdstuk een toelichting die meer informatie geeft over zaken die in het verhaal voorkomen.

Veel leesplezier!

Proloog

(Olijfberg, Jeruzalem, 535 v.Chr.)

Hadassah liep samen met Gideon in de schemering de Olijfberg af. In de verte zag ze de lichten in Jeruzalem een voor een aan gaan. Ze wist dat ze snel moest zijn, want het zou zo donker worden. En als ze niet voor het donker thuis was, dan zou haar vader niet blij zijn. En dat was zacht uitgedrukt.

Tegelijkertijd had ze kriebels in haar buik over haar gesprek met Gideon. Ze wist alleen nog stéédsniet wat hij voor haar voelde. Niet dat zij echt had gezegd wat er in haar hart omging, maar ze had toch wel gehoopt op meer duidelijkheid.

Wat zou hij nu denken?, vroeg Hadassah zich af. Ze durfde het niet te vragen, bang voor een antwoord dat het moment zou verstoren en haar hoop de grond in zou boren.

Ze liepen ondertussen door de smalle straten van Jeruzalem en kwamen al in de buurt van het huis waar hun families samen woonden, toen Gideon plotseling stil stond. Als vanzelf draaiden ze zich naar elkaar toe.

Zijn lange lokken dansten om zijn oren en Hadassah voelde de avondkoelte tussen hen in waaien. Bewonderend keek ze naar zijn korte baardje en nam zijn beeld in zich op. De eenvoudige geel met bruin gestreepte tuniek, de stoffen riem en leren sandalen waren niet bijzonder, maar doordat híj ze droeg had het een bepaalde uitstraling.

‘Wat gaan we onze ouders vertellen?’, vroeg Gideon gespannen.

‘Wat bedoel je?’, vroeg Hadassah onzeker. Bedoelde hij nu dat er iets was tussen hen?

‘Nou, dat we zo laat zijn’, antwoordde Gideon.

Teleurgesteld over de reden van zijn vraag zei ze: ‘We kunnen toch vertellen dat we de tijd zijn vergeten? Dat was toch ook zo?’ probeerde Hadassah een uitweg te bedenken.

‘Ja, maar wat als ze verder vragen? Ik bedoel, het is niet zo gebruikelijk dat een jongen en een meisje samen zijn… Zonder ouders… Alleen… ’, stamelde Gideon.

Hadassah was verward. Bedoelde hij dat hij hier ook aan had gedacht? En dat hij bang was dat hun ouders daar ook aan zouden denken?

'We hebben toch alleen maar gewandeld en gepraat', zei Hadassah, opnieuw teleurgesteld.

'Ja, dat is waar', zei Gideon enigszins opgelucht, waardoor Hadassah nog onzekerder werd. Zou het bij andere mensen ook zo gaan?, vroeg ze zich af.

Ongemakkelijk draaiden ze zich allebei weer om en liepen verder.

Toen ze vlakbij het huis waren zag ze, ondanks het donker, dat haar vader al op de uitkijk stond. Zijn grote postuur nam het zicht op de kleine deur bijna helemaal weg. In een andere situatie zouden ze daar grappen over kunnen maken, maar nu kon Hadassah zijn boosheid bijna voelen.

Snel voelde ze of er niet te veel van haar donkerbruine haren onder haar hoofddoek vandaan kwamen en streek haar lange beige tuniek glad. Ze wilde geen enkele aanleiding geven waardoor hij zou kunnen denken dat er iets gebeurd was tussen hun twee.

'Hadassah!', riep haar vader toen hij haar zag.

Hadassah ging wat langzamer lopen, bang voor wat zou komen.

'Gaat het goed? Ben je gezond? Was je verdwaald? Waar was je?', vuurde Salomon zijn vragen op Hadassah af. Even keek hij naar Gideon, maar richtte toen zijn aandacht weer op haar.

'We waren bang dat Rami[1] terug gekomen was om wraak te nemen', verklaarde Salomon zijn bezorgdheid.

'Nee, abba. Gideon en ik waren wat aan het wandelen, maar we waren de tijd vergeten', stelde Hadassah haar vader gerust.

'Gelukkig!', riep Salomon luid. 'We waren bijna weer een zoektocht begonnen, net zoals toen Rami jou gegijzeld had.'

De rillingen liepen over Hadassahs rug toen ze daaraan herinnerd werd.

'Kom gauw binnen, de rest is al begonnen met eten', sprak Salomon, zonder in de gaten te hebben wat zijn opmerking met Hadassah deed.

Salomon draaide zich om. Achter zijn rug gaf Gideon Hadassah een knipoog om aan te geven dat ze hier goed vanaf gekomen waren. Maar Hadassah vroeg zich af wat hij hiermee bedoelde.

---

[1] Zie Muren van Hadassah

‘Hadassah! Gideon! Waar waren jullie?’, vroeg Jemima bezorgd.

‘Ze waren de tijd vergeten’, bromde Salomon, voor Hadassah of Gideon wat kon zeggen.

Jemima keek haar dochter onderzoekend aan en Hadassah sloeg haar ogen neer. Haar moeder voelde altijd haarfijn aan wat er aan de hand was en ze was bang dat zij van haar gezicht kon aflezen wat er in haar omging.

‘Kom gauw zitten’, zei Deborah, de moeder van Gideon hartelijk. ‘Er is nog eten genoeg.’

Terwijl Hadassah in de kring op de grond ging zitten keek ze met een schuin oog naar haar vriendin Rebekka, die haar ook vragend aankeek. Wat zou zij nu denken over het feit dat ze met Gideon weg was geweest?

Gideon stortte zich op het eten wat in een grote schaal voor hem stond, om geen verdere vragen te hoeven beantwoorden, maar Hadassah kon geen hap door haar keel krijgen. Allerlei gevoelens vroegen dwars door elkaar om aandacht, van vlinders in haar buik tot angst om haar hart. Pas toen de gesprekken weer over de gewone dagelijkse dingen gingen kon ze een beetje opgelucht adem halen en nam ze een hap.

‘Zeg Salomon,’ vroeg Gideons vader Kadmiel, ‘vandaag was er een discussie in de synagoge over een huwelijk tussen mensen uit de verschillende stammen van Israël. Hoe denk jij daarover?’

Hadassah proestte van schrik haar eten weer uit en iedereen keek haar verbaasd aan.

‘Hadassah! Gaat het wel goed met je?’, vroeg haar moeder bezorgd.

‘Ja, imma’, zei Hadassah zachtjes.

Rebekka trok haar wenkbrauwen op toen Hadassah even naar haar keek. Rebekka’s gezicht was een groot vraagteken, maar Hadassah durfde niets te laten blijken van wat er echt in haar omging nu iedereen haar aankeek. Heel even keek ze naar Gideon, die haar ook vragend aankeek.

Zou dát ook door Gideons gedachten zijn gegaan?, bedacht ze ineens. Dat hij niet aan haar durfde te laten blijken wat hij voor haar voelde, omdat hij bang was dat twee mensen uit verschillende stammen geen relatie met elkaar konden hebben? Hij als Leviet en zij uit de stam Naftali? Daar had ze geen moment aan gedacht. Zou het inderdaad niet mogen?

Ze durfde niet te vragen hoe de discussie was afgelopen, maar ze wist wel dat men sinds de terugkeer uit de ballingschap vaak discussieerde over wat wel en niet mocht volgens de Torah. Want men wilde te allen tijde voorkomen dat het volk Israël opnieuw in ballingschap moest gaan.

Zou dit een relatie met Gideon in de weg staan?

Deel 1

Hoofdstuk 1

(Jeruzalem, 535 v.Chr.)

'We hebben een huis!', riep Salomon enthousiast toen hij het huis van Kadmiel en Deborah binnenstapte.

'Echt?', vroeg Jemima die vol ongeloof opkeek van het kledingstuk dat ze aan het maken was.

'Ja, echt! Er moet nog wel wat aan opgeknapt worden, maar ik denk dat we er binnen een paar weken in kunnen. En ik denk dat ik wel wat tijd vrij kan krijgen van Zerubbabel om te klussen.'

Jemima stond op en vloog haar man om zijn hals. Zij had nog niet zo lang genoten van de gastvrijheid van Kadmiel en Deborah als haar man en dochter hadden gedaan, maar ze begreep wel dat het voor iedereen beter zou zijn als ze hun eigen huis zouden hebben. Niet dat ze elkaar irriteerden, maar om de relatie goed te houden zou het beter zijn om wat afstand te hebben.

'Hadassah, hoor je dat?', vroeg ze, terwijl ze zich naar haar dochter omdraaide die nog op de grond zat.

Hadassah was bezig om op een stukje perkament, dat over was van haar vaders werk als bouwmeester, de tempel te tekenen. Tenminste, zoals zij dacht dat die zou worden. De tempel was immers nog niet af. Nog lang niet.

Verstoord keek Hadassah op. Ze was helemáál niet blij! Ze voelde zich hier thuis. Het idee om weg te gaan stond haar helemaal niet aan. Zeker niet nu ze verliefd was geworden op Gideon. Dan zou ze hem veel minder zien.

'Je kijkt helemaal niet blij. Wat is er toch met je aan de hand?', vroeg haar moeder bezorgd.

'Ik wil hier niet weg', antwoordde Hadassah chagrijnig.

'O, ik begrijp het wel', was het haar vader die nu wat zei. 'Je bent zeker bang dat je je vriendin moet missen. Maar wees gerust, het huis is hier vlakbij. Twee straten verderop. In een paar minuten lopen ben je er.'

Dat stelde Hadassah enigszins gerust. Niet dat ze daardoor gelijk opsprong van vreugde… Ze hield er niet van dat vertrouwde dingen veranderden.

'Goed dan', mompelde ze om ervan af te zijn.

Ze had gewild dat Gideon er nu was geweest. Of Rebekka. Maar ze waren allebei weg. Gideon had dienst in de tempel en Rebekka was boodschappen doen.

Haar broertje Jefta keek haar vragend aan terwijl hij naar haar toe kwam lopen. Hadassah kon nooit chagrijnig blijven als ze haar broertje zag. Er kwam een kleine glimlach op haar gezicht. Ze vond het zo schattig als hij naar haar toe kwam waggelen! Zijn eerste stapjes waren alweer een tijdje terug gezet, maar Hadassah bleef ervan genieten.

Nu kwam er ook een grote glimlach op zijn gezicht. Hadassah lachte weer toen hij zich in haar armen liet vallen.

'Zullen we gaan kijken?', stelde Jemima voor. 'Ik ben wel nieuwsgierig.'

'Ga je ook mee?', vroeg Salomon aan Hadassah.

'Goed dan. Als het niet te lang duurt en ik zo weer verder mag tekenen.'

'Prima!', klonk Salomon weer enthousiast. 'Laten we gaan!'

Met Jefta aan haar hand liep ze achter haar ouders aan. Zijn kleine stappen vond Hadassah nu wel prettig. Zo kon ze langzaam wennen aan het idee dat ze deze vertrouwde plek achter zich moest laten.

'Wat een prachtig huis!', riep Jemima zodra ze binnenstapte en alles in zich opnam.

Wat een bouwval, dacht Hadassah. Moest ze hier gaan wonen? Haar buik kneep zich samen toen ze al het vuil en stof zag. Op de half in elkaar gezakte stoel die de vorige bewoners hadden achterlaten, in de keuken, zelfs op het hout in de open haard. Overal lag stof. En het zweefde door de lucht.

'Uche, uche, uche', hoestte Hadassah ietwat overdreven.

Salomon keek haar even aan, maar begon toen uit te leggen hoe hij de kamer wilde indelen en dat wekte Hadassahs interesse. Ze hield ervan om dingen te ontwerpen en in te delen. Opeens kon ze door het vuil en stof heen kijken. Ze ging mee in haar vaders verhaal en er ontstonden ook bij haar ideeën, die ze weer deelde met haar vader. Salomon keek haar met een glimlach aan, blij dat zijn actie had gewerkt. Binnen korte tijd kwamen ze tot een sluitend plan.

Jemima stond met open mond te luisteren toen ze deze nieuwe kant van haar dochter hoorde.

'Wat lijk je hierin toch op je vader', zei ze trots.

Hadassah en haar vader keken elkaar glimlachend aan, zich opeens ook bewust van wat hier gebeurde. Zelfs Jefta, die zich nog onbewust was van dit alles, moest glimlachen.

Toen ze terug liepen naar het huis van Rebekka en Gideon zag Hadassah het weer meer zitten. Ze bleef het niet leuk vinden om daar weg te gaan, maar ze vond het wel mooi dat ze hierdoor iets van zichzelf ontdekte waar ze blij van werd.

Rebekka was ondertussen thuisgekomen met de boodschappen.

'Wat hoor ik nu?', vroeg ze sip. 'Gaan jullie verhuizen?'

'Ja', antwoordde Hadassah net zo sip.

'Ik had het ook ergens wel verwacht', zei Rebekka nuchter. 'Het zou ook wel erg krap worden op de lange termijn.'

'Meen je dat?', reageerde Hadassah geschokt. 'Ik ben toch je beste vriendin?'

'Zeker', reageerde Rebekka geruststellend. 'Ik zeg ook niet dat ik je graag zie vertrekken! Ik bedoel alleen dat het praktisch heel krap zou worden met twee gezinnen in ons kleine huisje.'

Hadassah moest zichzelf vasthouden aan die laatste woorden om niet emotioneel uit evenwicht te raken door de gedachte dat Rebekka haar te veel vond. Dat wilde ze ook niet geloven. Ze hadden al zo veel meegemaakt en gedeeld, daar zou niemand wat aan kunnen veranderen.

'Sjalom Gideon!', hoorde Hadassah Deborah haar zoon begroeten. 'Hoe was het in de tempel?'

Verlegen sloeg Hadassah even haar ogen neer. Toen bedacht ze dat Rebekka nog naar haar keek. Gelijk keek ze weer omhoog, in de hoop dat ze het niet door had. Maar toen ze in haar ogen keek, zag ze een blik vol verbazing. Ze had het door! Hadassah smeekte haar met haar ogen om haar mond te houden en ze hoopte maar dat Rebekka dat zou doen.

'Hé broertje!', riep Rebekka uitdagend naar Gideon. Dit klonk Hadassah altijd vreemd in haar oren aangezien Gideon langer en ouder was. 'Nog spannende dingen meegemaakt de laatste tijd?'

Gideon keek haar niet-begrijpend aan, terwijl Hadassah siste dat ze haar mond moest houden.

'Eh, nee. Gewoon de dagelijkse offers die er gebracht moesten worden voor Adonai', legde hij uit, zich ondertussen afvragend of zijn zus hem in de maling nam.

‘En nog leuke dames ontmoet?’, ging Rebekka onverminderd verder.

Niet-begrijpend keek Gideon haar aan.

‘Wat is hier aan de hand?’, vroeg Deborah, die wel door had dat er iets speelde.

‘O, niets’, reageerde Gideon, zich van geen kwaad bewust. ‘Ik ben moe en ga even wat uitrusten voor we gaan eten.’

‘Dat is goed jongen’, zei Deborah, die het nog moeilijk vond om haar twintigjarige zoon als een volwassen man te zien.

Hadassah en Gideon hadden elkaar na hun bezoek aan de Olijfberg niet meer gesproken zonder dat er anderen bij waren. Hadassah vond dat erg moeilijk, want ze wilde graag weten wat er in Gideon omging. En vooral: of hij ook om haar gaf, en dan méér dan als vriendin van zijn zus. Hoe langer het duurde, hoe onzekerder zij werd.

Ze bedacht hoe ze hem weer eens alleen kon spreken, zonder dat anderen er iets achter zouden zoeken.

‘Zullen wij dan nog even een rondje lopen?’, stelde Rebekka voor. ‘Dan kunnen we even bijkletsen.’

Hadassah keek haar argwanend aan, maar ze kreeg geen kans om tegen te stribbelen, want hun moeders moedigden het ook nog aan. Daarom liet ze zich door haar vriendin meesleuren.

‘Vertel!’, spoorde Rebekka Hadassah aan zodra ze buiten waren.

‘Wat bedoel je?’, vroeg Hadassah in een poging om tijd te rekken.

‘Doe maar niet alsof er niets aan de hand is. Ik zág wel hoe je reageerde op Gideon! Hebben jullie wat met elkaar?’, drong Rebekka aan.

‘Nou, eh…’, stamelde Hadassah.

‘Ja of nee?’, drong Rebekka aan.

‘Ik weet het niet.’

‘Vertel maar vanaf het begin’, moedigde Rebekka haar aan.

Hakkelend vertelde Hadassah wat er gebeurd was op de Olijfberg en daarna. Of eigenlijk, wat er niet gebeurd was en hoe dat haar onzeker maakte.

‘Maar denk je dat hij wat voor jou voelt?’, vroeg Rebekka verder.

‘Ik hoop het.’

‘Ik kan het wel even vragen…’, stelde Rebekka gedurfd voor.

‘Nee! Dat doe je niet!’, riep Hadassah voor ze door had dat Rebekka haar plaagde.

‘Nee joh, natuurlijk doe ik dat niet’, stelde Rebekka haar vriendin gerust.

‘Maar wat zou jíj dan doen?’, vroeg Hadassah voorzichtig.

‘Vraag je dat aan mij?’, reageerde Rebekka vol ongeloof. ‘Ik heb nog helemaal geen ervaring in de liefde!’

‘O, ja’, zei Hadassah zachtjes, omdat ze haar vriendin niet wilde kwetsen.

‘Geeft niet hoor’, stelde Rebekka haar gerust. ‘Dat zal vast ook wel eens komen.’

‘Maar kán het wel?’, vroeg Hadassah onzeker.

‘Wat bedoel je?’

‘Nou, kan ik een relatie hebben met hem? Vind jij dat niet raar, dat je vriendin met je broer gaat? En wat zouden je ouders ervan vinden? En bovenal: wat vindt Adonai ervan? Mogen twee mensen uit twee verschillende stammen wel een relatie met elkaar hebben?’

‘Tjonge, jij denkt echt diep over de dingen na’, reageerde Rebekka, onder de indruk van Hadassahs vragen.

‘Ik wil het graag goed doen’, reageerde Hadassah. ‘Niet dat ik anderen voor hun hoofd stoot. En zeker Adonai niet.’

‘Maar je kan toch nooit iedereen tevreden stellen’, stelde Rebekka nuchter vast.

‘Dat weet ik wel, maar ik houd er niet van om mensen teleur te stellen. Dan voelt het alsof ik afgewezen word.’

‘Maar dan wijzen ze joú toch niet af? Alleen dat wat je wel of niet doet.’

‘Nou, mensen kunnen anders heel afwijzend doen als je ze teleurstelt.’

Daarin moest Rebekka haar vriendin wel gelijk geven. Mensen kunnen heel hard zijn als je wat fout doet in hun ogen.

‘Dan zou ik me in de eerste plaats maar richten op wat Adonai wil’, gaf Rebekka als advies. ‘Hij zal jou nooit afwijzen. Zelfs als je Hem teleurstelt is Hij zo vol liefde en genade, dat Hij je graag vergeeft en verder met je wil.’

Hadassah knikte. Ze wist het, geloofde het. Toch was het soms moeilijk om vanuit die overtuiging te leven.

Rebekka sloeg een arm om haar heen om aan te geven dat ze haar bijstond.

‘Zullen we terug gaan?’, vroeg ze toen ze het idee had dat Hadassah er genoeg over had kunnen nadenken.

‘Ja, laten we gaan eten. Niet dat ik trek heb, maar dan gaan ze in ieder geval geen vervelende vragen stellen, waarom we wegbleven en of het wel gaat en zo.’

Rebekka glimlachte toen ze haar vriendin zo hoorde praten. Ze wist dat Hadassah er niet van hield als ze allemaal vragen kreeg, maar daar zou ze toch niet aan ontkomen in haar leven.

Tijdens het eten werd er over van alles en nog wat gepraat. Hadassah deed ondertussen haar best om toch wat eten naar binnen te krijgen, zodat het niet op zou vallen dat ze met haar gedachten afdwaalde.

Wat zou er in Gideon omgaan?, vroeg ze zich af. Ze keek af en toe zo onopvallend mogelijk in zijn richting, maar hij leek geen oog voor haar te hebben. Zou hij haar toch niet leuk vinden?

Hadassah dacht er weer over na hoe ze hem alleen te spreken kon krijgen. Misschien zou ze morgen met hem op kunnen lopen naar de tempel. Het was haar beurt om boodschappen te doen en dan zou ze toch ook die richting op moeten. Ja, dat zou ze doen! Ze verheugde zich er al op om hem morgen weer te spreken. Tenminste, als hij er voor open stond.

Hoofdstuk 2

‘Vind je het goed als ik met je meeloop?’, vroeg Hadassah onzeker toen ze Gideon had ingehaald. Ze had expres even gewacht toen hij de deur uitging, zodat het niet op zou vallen dat ze achter hem aan ging, maar had daardoor extra hard moeten lopen.

‘Eh, ja, natuurlijk’, stamelde Gideon, al net zo onzeker.

‘Hoe is het met je?’

‘Goed.’

Hadassah had niet het idee dat ze op deze manier dichter bij hem kwam. Maar ze durfde niet op de man af te vragen wat hij voor haar voelde. Ze vond het al spannend genoeg om met hem op te lopen. Gelukkig had niemand het doorgehad. Zelfs Rebekka had ze met een smoesje om de tuin weten te leiden, dacht ze.

En dus liepen ze in stilte verder. Hoe moest ze nu duidelijk maken wat ze voor hem voelde? Misschien door het te gewoon zeggen? Of was dat te direct?

‘Wat vond jij van die opmerking van mijn vader?’, vroeg Gideon.

‘Huh, welke opmerking?’, vroeg Hadassah, niet wetend wat hij bedoelde.

‘Over de vraag of twee mensen uit verschillende stammen een relatie kunnen hebben’, legde hij uit.

Hadassah werd rood en kreeg het warm onder haar hoofddoek nu ze terugdacht aan dat ongemakkelijke moment. Iedereen had haar zitten aanstaren toen ze haar eten uitspuugde. Gelukkig had niemand verder gevraagd.

‘Eh, ik schrok’, zei ze eerlijk.

‘Waarom?’

‘Eh… Omdat ik dacht dat hij misschien zou denken dat wij…’

‘O, dat dacht ik ook’, was het enige wat Gideon uit kon brengen.

Bedoelde hij nu dat hij dacht wat Hadassah dacht, of wat zijn váder dacht? Hadassah durfde er niet naar te vragen, bang dat ze te horen zou krijgen wat ze niet wilde horen.

Wéér viel er een ongemakkelijke stilte. Waarom was dit zo moeilijk, dacht Hadassah? Waarom waren ze allebei zo onzeker? En waarom had niemand haar ooit verteld hoe ze dit moest aanpakken? Of moest ze gewoon wachten tot Gideon de eerste stap zou zetten? Maar wat als hij dat niet deed, omdat hij net zo verlegen was als zij?

Mocht zij als meisje dat dan doen? En hoe dan? Hadassah werd overspoeld met vragen, maar ze kwam er niet uit.

Toen stond Gideon ineens stil.

'Hier scheiden onze wegen', zei hij ineens.

Hadassah schrok. Wat bedoelde hij? Toen besefte ze dat hij naar links moest voor de tempel en zij naar rechts voor de markt.

'O, ja, ik weet het', zei ze, een beetje teleurgesteld. 'Tot vanmiddag.'

'Tot vanmiddag', reageerde Gideon op dezelfde toon.

Langzaam draaiden ze zich allebei om en liepen ieder hun kant op. Alsof het afgesproken was draaiden ze zich tegelijkertijd nog eens om en glimlachten naar elkaar.

'Hé, kun je niet uitkijken!'

Hadassah draaide zich verschrikt weer om en kon nog net een jongen ontwijken die met een flink tempo richting de tempel liep. Toen ze hem nakeek zag ze Gideon net zo geschrokken kijken, maar toen ze elkaars ogen vonden schoten ze allebei in de lach om de situatie.

Opnieuw draaiden ze zich om en liepen allebei verder. In gedachten volgde Hadassah Gideon naar de tempel en bedacht hoe het zou zijn als ze met hem meegegaan was.

Op de markt was het druk. Hadassah wurmde zich tussen de mensen door naar de kraam waar zij altijd naartoe gingen. Ze wist wat ze moest halen, maar had moeite om zich te concentreren. Elke keer gingen haar gedachten naar Gideon en ze vroeg zich af of hij hetzelfde zou hebben.

'Wat zal het zijn?', vroeg de marktkoopman.

Hadassah kende de man alleen van gezicht, maar hij was altijd vriendelijk en gaf soms meer dan ze nodig hadden. En dat konden ze goed gebruiken. Niet dat de families van Hadassah en Rebekka arm waren, maar ze waren ook niet rijk.

Hadassah somde alle boodschappen op en de man verzamelde ze voor haar.

'Heb je het al gehoord?', vroeg hij ineens.

Hadassah was niet gewend dat zij het over iets anders hadden dan de boodschappen, dus ze was verrast.

'Eh, nee. Wat bedoelt u?', vroeg ze, door haar nieuwsgierigheid geprikkeld.

'Cham ligt op sterven', flapte de man eruit.

‘Wat! Nee! Dat kan niet!’, reageerde Hadassah geschrokken.

De man knikte droevig.

Toen ze van de eerste schrik was bekomen vroeg ze achterdochtig: ‘Hoe weet u trouwens dat ik hem ken?’

‘O, ik heb jullie wel eens samen aan mijn kraam gehad. Jullie stonden zo gezellig te kletsen… Ik had de indruk dat jullie elkaar goed kenden’, verklaarde hij.

‘O’, was het enige wat Hadassah kon uitbrengen. ‘Maar hoe weet u dan dat hij op sterven ligt?’

‘Nou, ik had hem al een tijdje niet bij mijn kraam gezien. Toen heb ik wat navraag gedaan. Zo kwam ik erachter waar hij woont en ben ik elke week wat boodschappen gaan brengen. Vandaar.’

Hadassah schaamde zich plotseling toen ze besefte dat ze Cham al een tijdje niet had gezien en ook niet naar hem had gevraagd.

‘Zou ik nog een keer bij hem langs kunnen gaan?’, vroeg ze in een poging om nog iets goed te maken.

‘Ik denk het wel. Hij stelde mijn bezoek in ieder geval altijd op prijs. Zou je dan gelijk wat fruit bij hem willen brengen? Hij geniet daar altijd zo van. En ik moet straks snel weer naar huis, dus ik heb niet zo veel tijd.’

‘Ja, natuurlijk!’, riep Hadassah het bijna uit, blij met een excuus om langs te gaan.

Ze pakte haar eigen boodschappen en die van Cham aan en liep naar zijn kleine huisje. Onderweg dacht ze terug aan hoe ze hele stukken opgelopen hadden van Babel naar Jeruzalem. De mooiste verhalen had hij onderweg verteld en daar had ze zo van genoten.

Toen ze voor zijn huisje stond aarzelde ze even. Ze vroeg zich opeens af waarom ze niet vaker bij hem langs was geweest. Natuurlijk, ze had nogal wat meegemaakt de afgelopen tijd. Maar er waren ook dagen genoeg geweest waarop ze weinig te doen had en best langs had kunnen gaan. Ze twijfelde of ze een smoesje zou vertellen, maar bedacht dat toch niet te doen. Cham zou het misschien niet doorhebben, maar ze vond dat ze het niet kon maken naar de man die altijd zo open en eerlijk was geweest.

Zachtjes klopte ze op de deur.

Geen reactie. Toen zag ze dat alle luiken dicht waren. Hij zou toch niet… ? Hadassah dacht met angst terug aan de dag waarop ze haar eigen oma dood had gevonden. Ze had dat vreselijk gevonden. Ze dacht dat ze het in de tussentijd wat had verwerkt, maar nu ze er aan

terugdacht kwam alles weer boven. De tranen zaten hoog. Ze had haar opa nooit gekend, maar Cham had als het ware zijn plaats ingenomen. Dat maakte dit allemaal nog moeilijker.

'Klop klop!' Hadassah deed nog een poging, nu wat harder.

Ze hoorde zachtjes iets wat leek op 'binnen' en haalde opgelucht adem. Voorzichtig duwde ze de deur verder open.

De kamer werd zwak verlicht door een olielampje, maar Hadassah zag duidelijk het gezicht van Cham die op zijn bed lag. De groeven en rimpels in zijn gezicht leken uitvergroot door de schaduw die het schemerlicht op hem wierp.

'Sjalom', zei Hadassah zachtjes.

'Sjalom Hadassah', klonk de gebroken stem van Cham. 'Wat leuk om je weer te zien. Hoe gaat het met je?'

'Met mij goed. En met u?'

Terwijl ze het vroeg kon ze zich wel voor haar hoofd slaan om haar domheid. Natuurlijk ging het niet goed!

'O, het gaat wel hoor', klonk Cham opvallend positief. 'Ik word goed verzorgd en ik heb niet zoveel pijn. Ik ben alleen erg moe.'

Hadassah wist niet zo goed hoe ze hierop moest reageren, tot ze bedacht dat ze de boodschappen bij zich had.

'Ik heb uw boodschappen bij me, van de markt. U moet de groeten hebben van de marktkoopman. Hij zei dat hij vandaag niet kon komen, maar hij wenst u de zegen van Adonai.'

'Adonai's wegen zijn ondoorgrondelijk', prevelde Cham.

'Hoe bedoelt u?', vroeg Hadassah.

'Nou, doordat hij niet kon, zie ik jou weer', klonk Cham blij.

'Denkt u echt dat Adonai zo nauw betrokken is bij ons leven?', vroeg Hadassah verbaasd.

'Zeker!', antwoordde Cham, ineens krachtiger dan je in zijn situatie zou verwachten.

'Ik had ervoor gebeden dat ik jou nog mocht zien voor de dag dat ik voor Zijn troon kom te staan. En nu ben je hier.'

'Hè, waarom zegt u dat nou?'

'Ach, het zal wel niet lang meer duren voor ik het aardse leven achter me laat. En ik vertrouw op Zijn genade. Ik weet dat ik niet volmaakt ben, bij lange na niet, maar ik heb mijn zonden altijd beleden naar Hem en de offers gebracht, ik vertrouw erop dat Hij ze vergeven heeft.'

'Maar hoe weet u dat dan zéker?', vroeg Hadassah onzeker.

‘Dát is nou geloven. Erop vertrouwen dat Adonai Zijn beloftes nakomt.’

Uit Chams mond klonk het zo kinderlijk eenvoudig. Hadassah vond dat lang niet altijd zo makkelijk.

‘Maar hoe heeft u dat vertrouwen gekregen?’, vroeg ze verder.

Cham glimlachte. ‘Dat moet groeien. Toen ik zo oud was als jij, geloofde ik al wel, maar vond ik het ook wel eens moeilijk om op Adonai te vertrouwen. Door telkens weer naar Adonai te gaan, met mijn dankpunten en vragen, ging ik ontdekken hoe betrouwbaar Hij is. En door mijzelf aan die momenten te blijven herinneren groeide mijn geloof.’

Hadassah dacht terug aan de avonturen die zij had meegemaakt. Ze had daar, vaak achteraf, Adonai’s hand in gezien. Maar ook in de dagelijkse dingen had ze weleens ervaren dat Hij erbij was en haar hielp. Vreemd, dacht ze, dat die dingen ook weer naar de achtergrond kunnen verdwijnen, zodat je ze bijna zou vergeten.

‘Is dat de reden waarom Adonai ons oproept om telkens te gedenken wat Hij gedaan heeft voor het volk Israël?’

‘Precies!’, zei Cham. ‘Jij bent een wijze vrouw aan het worden.’

Hadassah glom van trots bij deze woorden. Tegelijkertijd zag ze dat Cham moe geworden was van al het praten.

‘Zal ik u nu laten rusten? U ziet er moe uit’, zei ze zorgzaam.

‘Dat klopt. Fijn dat je langs gekomen bent’, reageerde Cham met een diepe zucht.

‘Ik kom gauw weer’, beloofde Hadassah.

‘Dat zou fijn zijn. En anders zien we elkaar in de eeuwigheid weer’, sprak Cham vol vertrouwen.

Hadassah knikte. Ze was zelf nog niet zo vol vertrouwen als Cham. Eigenlijk was ze jaloers op hem. Ze wilde dat ze zo’n groot geloof had als hij, maar stelde zich enigszins gerust met zijn woorden, dat het geloof in Adonai mag groeien.

‘Sjalom’, groette Hadassah Cham met een brok in haar keel.

‘Sjalom mijn kind’, sprak Cham liefdevol. ‘Blijf dicht bij Adonai. Ook als het leven moeilijk is. Je zult het lang niet altijd merken, maar Hij gaat met je mee. Of zoals Jesaja zei: al moet je door het water of door het vuur, Adonai is bij je.’

Een huivering trok over Hadassahs rug toen ze terugdacht aan haar vlucht voor Rami, waarbij ze honderden meters door het water had moeten ploeteren. Was Adonai toen ook bij haar? Die gedachte gaf

haar wat rust. Tegelijkertijd benauwde het haar dat ze Cham hier achter moest laten.

'Is er wel iemand die voor u zorgt?', vroeg ze bezorgd.

Cham knikte. 'Ja, mijn buurvrouw komt elke dag even langs. Wees maar niet ongerust.'

Hadassah haalde diep adem en stond op. Het gezicht van de oude man leek nog meer ingevallen dan toen ze binnen kwam, maar zijn ogen straalden. Heel even hielden hun ogen elkaar vast, maar toen draaide Hadassah zich snel om, voordat ze in tranen zou uitbarsten.

Ze liep naar de deur, keek nog snel even achterom en zag dat Cham al in slaap was gevallen. Zijn borstkas ging rustig op en neer. Zachtjes sloot ze de deur achter zich en liep met een dubbel gevoel naar haar nieuwe huis. Aan de ene kant was ze blij dat Cham in goede handen was, bij zijn buurvrouw en bij Adonai. Aan de andere kant vond ze het erg moeilijk om afscheid van hem te nemen. Ze besloot dat ze snel weer een keer langs zou gaan.

Hoofdstuk 3

'Hé, kun je niet uitkijken?'

Hadassah schrok op uit haar gedachten. Bijna was ze weer tegen iemand op gebotst. Ze moest toch beter op gaan letten waar ze liep… Maar als ze aan het dromen was, dan was ze in een andere wereld en vergat ze de wereld om zich heen.

Ze draaide zich om, om de persoon met wie ze bijna gebotst was haar excuus aan te bieden, toen ze zag dat het om dezelfde jongen ging als die morgen. En hij was alweer verder gelopen.

Aan zijn donkere kleding en kort afgeschoren haren rondom zijn oren, zag ze dat het geen Israëliet was. Hij hoorde tot de volken die tijdens de ballingschap van het volk Israël hier naartoe gekomen waren om hun plaats in te nemen. Waarom bleven ze hier toch wonen?, dacht Hadassah een beetje geïrriteerd. Waarom gaan ze niet terug naar hun eigen land? Toen besefte ze dat haar volk net zo gehecht was aan het thuis dat ze in Babylonië hadden. Ook daar waren mensen achtergebleven omdat ze zich er thuis waren gaan voelen. Voor hem zal waarschijnlijk hetzelfde gelden, concludeerde ze met een beetje meer begrip.

Vanuit haar medeleven, en een beetje nieuwsgierigheid naar waarom hij zo'n haast had, besloot ze achter hem aan te gaan en contact te zoeken. Ze hoopte door haar begrip te tonen, te laten zien dat haar volk hetzelfde meemaakte als zij.

Hadassah moest nog aardig doorlopen om hem in te halen. Het was ook druk in de nauwe straten. Veel mensen die van de markt kwamen, of daar juist naartoe gingen, krioelden door elkaar heen. Ze moest zich soms tussen de mensen door worstelen om verder te komen. En het hielp niet dat zij ook haar eigen boodschappen moest dragen.

Net toen ze tussen twee mensen doorgeworsteld was, kwam ze op een kruising. Snel keek ze alle drie de kanten op, maar ze zag hem nergens meer. Nou ja, misschien zou ze hem later nog eens tegenkomen. Ze besloot om naar rechts te gaan, de kortste weg naar huis. De boodschappen begonnen nu ook wel erg zwaar te worden.

Haar gedachten gingen weer Gideon. Hoe zou hij het hebben in de tempel? Stiekem was ze jaloers op hem, dat hij daar dienst mocht doen. Maar ja, zij was geen Leviet en bovendien een meisje. Ze hoopte wel dat ze binnenkort weer eens met haar nebel in de dienst mocht

spelen. Misschien wel samen met Gideon. Als hij ging zingen werd zij warm van binnen.

Vlak voor ze weer in haar gedachten weg zou dwalen, zag ze in haar ooghoek iets bewegen. Iets bekends. Ze stopte met lopen en deed een stap achteruit om de steeg in te kijken waar ze de beweging had gezien.

De jongen! Daar stond hij. Met zijn rug naar haar toe, te praten tegen twee andere jongens. Ze wilde net - vanuit haar positieve gedachte van daarnet - de steeg in lopen toen hij zich omdraaide. Het was in de steeg niet zo licht als in de doorgaande straten, maar ze zag drie grimmige gezichten op zich afkomen.

Een rilling die begon op haar rug trok via haar nek naar haar hoofd en bevroor de positieve gedachte die ze had. Daarvoor in de plaats gingen er alarmbellen rinkelen. Ze moest weg, maar ze was in haar gedachten nog bezig met haar verbazing over waar deze plotselinge angst vandaan kwam.

Het drietal kwam haar kant op lopen en dat beeld maakte dat zij ook ging lopen, weg van hen. Zo snel als ze kon. Ze durfde niet achterom te kijken, maar op de een of andere manier viel de angst van haar af toen ze aan het einde van de straat de hoek om sloeg. Nu was ze vlak bij haar nieuwe huis. Op de een of andere manier gaf dat wat vertrouwds.

Ze klopte aan, maar het bleef stil. Nog eens… Niets. Ze voelde aan de deur en die gaf mee. Snel stapte ze naar binnen en sloot de deur achter zich.

‘Abba? Imma?’

Niemand reageerde. De leegte en de stilte drongen ineens diep tot haar door en ze kreeg het benauwd.

‘Net was ze hier nog’, hoorde ze luid en duidelijk door de deur heen. ‘Waar kan ze gebleven zijn?’

Moesten ze nu precies voor de deur van haar huis stil gaan staan?, dacht Hadassah ongerust en verontwaardigd. Waarom waren ze achter haar aan gekomen? Ze had niets gedaan. Ze had nog wel de bedoeling gehad om aardig te doen!

‘Ik haat die Israëlieten!’, riep een ander nu.

Hadassah schrok. Ze wist wel dat de Israëlieten en de andere bewoners niet zo goed met elkaar overweg konden, maar dit ging wel heel ver.

‘We moeten wat aan dit probleem doen’, siste de derde.

De manier waarop hij het woord ‘probleem’ uitsprak deed vermoeden alsof hij het over een ziekte had, maar Hadassah begreep heel goed dat hij er wat anders mee bedoelde. Of beter gezegd: iemand anders…

‘Kom, we gaan verder zoeken’, zei de eerste. Langzaam hoorde Hadassah hun voetstappen steeds zachter worden, tot ze weg waren.

‘Klop, klop!’, klonk het op de deur.

Hadassahs hart sloeg over van schrik. Omdat ze tegen de deur aan stond leek het wel of er iemand direct op haar rug klopte. Ze voelde de trilling van het hout in haar rug.

‘Sjalom!’

Hadassah liet haar adem met een zucht ontsnappen. Rebekka! Snel deed ze de deur open, trok haar vriendin naar binnen en sloeg de deur weer dicht. Meteen ging ze er weer tegenaan staan en keek in de verbaasde ogen van haar vriendin.

‘Wat is hier aan de hand?’, vroeg die verbaasd.

Snel vertelde Hadassah wat er net gebeurd was. Ze sprak zo gehaast dat ze af en toe opnieuw moest beginnen omdat ze niet uit haar woorden kwam.

Toen ze klaar was, was het even stil. Ze hoorde alleen haar eigen snelle ademhaling.

‘Jij weet wel hoe je je in de nesten moet werken, hè’, concludeerde Rebekka bot.

‘Ik deed niets!’, reageerde Hadassah.

‘Nee, behalve dat je contact zocht met onze aartsvijanden’, ging Rebekka verder.

‘Vind je dat niet een beetje overdreven?’, vroeg Hadassah, die nu boos werd. ‘Ik probeerde juist toenadering te zoeken. Om een normaler contact met ze te krijgen.’

‘Zonde van je tijd en energie’, zei Rebekka. ‘Ze horen hier niet. Ze moeten weg. Terug naar waar ze vandaan komen. Net zoals wij terug moesten.’

Hadassah was even verbaasd over de stellige reactie van haar vriendin. ‘Meen je dat echt?’, vroeg ze ongelovig.

‘Ja’, zei Rebekka. ‘Als ze hier blijven is de kans groot dat ons volk zich met hen gaat mengen. En dat is niet naar de wil van Adonai.’

‘Ja, rabbi Rebekka’, dreef Hadassah de spot met de preek van haar vriendin.